

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

උපරිමාධිකරණවල විනිශ්චයකාරවරුන්ගේ වැය ශීර්ෂයේ 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය ප්‍රකාශය, එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනය හා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශවලින් සමන්විත 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවේ ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 11(1) වගන්තිය ප්‍රකාරව උපරිමාධිකරණවල විනිශ්චයකාරවරුන්ගේ වැය ශීර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් ඇතුළත් සම්පිණ්ඩන වාර්තාව 2020 ජූනි 26 දින ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරී වෙත නිකුත් කරන ලදී. විගණන පනතේ 11(2) වගන්තිය ප්‍රකාරව වැය ශීර්ෂයට අදාළ වාර්ෂික විස්තරාත්මක කළමනාකරණ විගණන වාර්තාව 2020 ජූලි 31 දින ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරී වෙත නිකුත් කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(6) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 10 වගන්තිය ප්‍රකාරව මෙම වාර්තාව පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.6 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, 2019 දෙසැම්බර් 03 දිනැති අංක 271/2019 දරන රාජ්‍ය ගිණුම් චක්‍රලේඛයේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව පිළියෙල කළ එම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට ආයතනයේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහය පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ මූලධර්මවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් මාගේ වගකීම, විගණකගේ වගකීම යන වගන්තියේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබා ගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ වගකීම

පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ මූලධර්මවලට අනුකූලව හා 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 38 වගන්තියේ සඳහන් විධිවිධානවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කෙරෙන පරිදි මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම හා වංචා සහ වැරදි හේතුවෙන් ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ වගකීම වේ.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) වගන්තිය ප්‍රකාරව ආයතනය විසින් වාර්ෂික හා කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වා ගෙන යා යුතුය.

ජාතික විගණන පනතේ 38(1)(ඇ) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව උපරිමාධිකරණවල විනිශ්චයකාරවරුන්ගේ වැය ශීර්ෂයේ මූල්‍ය පාලනය සඳහා සඵලදායී අභ්‍යන්තර පාලන පද්ධතියක් සකස් කර පවත්වා ගෙන යනු ලබන බවට ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරී සහතික විය යුතු අතර එම පද්ධතියේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව කලින් කල සමාලෝචනයක් සිදු කර ඒ අනුව පද්ධතිය ඵලදායී ලෙස කරගෙන යාමට අවශ්‍ය වෙනස්කම් සිදු කරනු ලැබිය යුතුය.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය පිළිබඳ විගණකගේ වගකීම

සමස්ථයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණකාධිපති වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑම විටම ප්‍රමාණාත්මක අවප්‍රකාශනයන්ගෙන් අනාවරණය කර ගන්නා බවට තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක අවප්‍රකාශනයන් ඇති විය හැකි අතර, මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කර ගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි බලපෑමක් විය හැකි බවට අපේක්ෂා කෙරේ.

මා විසින් වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ දුස්ස්ථානය, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීම, වේතනාන්විත මගහැරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වංචාවක් ඇතිවීමට හේතුවන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම අගයන ලදී.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

මාගේ විගණනය තුළදී හඳුනාගත් වැදගත් විගණන සොයාගැනීම්, ප්‍රධාන අභ්‍යන්තර පාලන දුර්වලතා හා අනෙකුත් කරුණු පිළිබඳව ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරී දැනුවත් කරන ලදී.

1.5 වෙනත් තෛතික අවශ්‍යතා පිළිබඳ වාර්තාව

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 6 (1) (ඇ) වගන්තිය හා 38 වගන්තිය ප්‍රකාරව පහත සඳහන් කරුණු මා ප්‍රකාශ කරමි.

(අ) මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉකුත් වර්ෂය සමඟ අනුරූප වන බව,

(ආ) ඉකුත් වර්ෂයට අදාළ මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් මා විසින් කර තිබුණු නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කර තිබූ බව.

1.6 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම

1.6.1 මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශය

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	නිර්දේශය	ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම
-----	-----	-----
<p>(අ) මූල්‍ය නොවන වත්කම් පිළිබඳ ප්‍රකාශයේ ඉකුත් වර්ෂයේ අවසාන ශේෂය සමඟ සමාලෝචිත වර්ෂයේ ආරම්භක ශේෂය නොගැළපුන අතර ඒ සම්බන්ධයෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කිරීමක් හෝ සිදුකර නොතිබුණි.</p>	<p>ඉකුත් වර්ෂයේ අවසාන ශේෂ සහ සමාලෝචිත වර්ෂයේ ආරම්භක ශේෂ අතර වෙනස්කම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කල යුතු වීම.</p>	<p>2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය නොවන වත්කම් භාණ්ඩාගාර වත්කම් ශේෂය සමඟ නොගැලපීම හේතුවෙන් භාණ්ඩාගාරයේ උපදෙස් මත මූල්‍ය නොවන වත්කම් නොසලකා ගිණුම් සකස් කර ඇත. 2019 වර්ෂයේදී භාණ්ඩාගාරයේ එකඟතාවය මත 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට තිබූ සියලු වත්කම් ආරම්භක ශේෂයන් ලෙස ගිණුම්වලට ඇතුලත් කොට ඇති අතර, 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය නොවන වත්කම් ශේෂය සහ භාණ්ඩාගාරයේ මූල්‍ය නොවන වත්කම් ශේෂය සමඟ එකඟ වන ලදී. 2019 ජනවාරි 01 දිනට ආරම්භක ශේෂය ඒ සිටී 6 වාර්තාවේ ආරම්භක ශේෂය දක්වා ඇති අතර සටහන් වල වෙනම හෙළිදරව් කර නොමැත.</p>

(ආ) වැය ලෙජරයට හා ඒසීඒ 2 වත්කම් අත්පත් කර සමාලෝචිත වර්ෂයේ වත්කම් අත්පත් කර ගැනීමේ වැය විෂයය අංකයන් යටතේ වර්ෂය තුළ වියදම් කර ඇති අතර (II) අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූලධන වත්කම් ගැනීමේ වියදම, නිවැරදිව ප්‍රාග්ධනිත කළ යුතු වීම. වර්ෂයේ මූලධන වත්කම් අත්පත් කර ගැනීමේ වියදම රු.2,005,790 ක් වුවද මූල්‍ය නොවන වත්කම් පිළිබඳ ප්‍රකාශයේ (ඒසීඒ - 6 ආකෘතිය) මිලදී ගැනීම් යටතේ රු.1,969,990 ක් පමණක් දක්වා තිබුණි.

සමාලෝචිත වර්ෂයේ වත්කම් අත්පත් කර ගැනීමේ වැය විෂයය අංකයන් යටතේ වර්ෂය තුළ වියදම් කර ඇති අතර එම වියදම් සීගාස් වැඩසටහන මගින් භාණ්ඩාගාරයේ ගිණුම් දෙපාර්තමේන්තුවට වාර්තා කර ඇත. සීගාස් වැඩසටහන යටතේ මූල්‍ය නොවන වත්කම් 9152 යටතේ සහ 9165 යටතේ ස්වයංක්‍රීයව සිදුවන බව දැනුම් දෙන අතර මේ පිළිබඳ භාණ්ඩාගාරයේ ගිණුම් දෙපාර්තමේන්තුවට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම සඳහා දැනුම්දීමට කටයුතු කරමි. වර්ෂ අවසානයේ මූල්‍ය නොවන වත්කම් වල ශේෂයෙන් සහ වැය විෂය අංක වල වියදම් ශේෂයන් භාණ්ඩාගාර ගිණුම් සමග එකඟ වී ඇත.

(ඇ) වැය ශීර්ෂය සතුව පැවති වත්කම් වටිනාකම් වාහන 26 ක වටිනාකම ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කර කල යුතු වීම. නොතිබුණි.

ශීර්ෂ අංක 04 උපරිමාධිකරණ විනිශ්චයකාරවරු යටතේ වාහන ගිණුම්ගත කිරීම සඳහා භාණ්ඩාගාරයේ ගිණුම් දෙපාර්තමේන්තුව සමග සාකච්ඡා කල අතර, එහිදී වාහන වල ගිණුම්ගත කලයුතු වටිනාකම පිළිබඳ අවසන් එකඟතාවයකට පැමිණීමට නොහැකි වූ බැවින් 2019 වර්ෂයේදී ගිණුම්ගත කිරීමට නොහැකි විය. 2020 වර්ෂයේදී උපරිමාධිකරණය සතු සියළු වාහන රක්ෂණ වටිනාකම මත පදනම්ව ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කරමි.

1.6.2 සීමා ඉක්මවීම

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	නිර්දේශය	ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම
-----	-----	-----
<p>(අ) රජයේ නිලධාරීන්ගේ අත්තිකාරම් 'බී' ගිණුම සඳහා විසර්ජන පනතින් බලය දෙනු ලැබූ අවම ලැබීම් සීමාව රු.400,000 ක් වුවද තරාය ලැබීම් රු.384,540 ක් වීම නිසා රු.15,460 කින් අවම ලැබීම් සීමාවට ලඟා වී නොතිබුණි.</p>	<p>පාර්ලිමේන්තුව විසින් අත්තිකාරම් කටයුතු සඳහා පනවා ඇති සීමාවන් පිළිපැදිය යුතු වීම.</p>	<p>වර්ෂය තුළදී ගරු විනිශ්චයකාරතුමන්ලා විසින් ණය ඉල්ලුම් කර ඇත්තේ රු.136,470 ක් පමණි. එම ණය මුදලද 2019 දෙසැම්බර් මස ලබා දී ඇති බැවින් අවම ලැබීම් සීමාවට ලඟාවීමට නොහැකි වී ඇති බව දැනුම් දෙමි.</p>

(ආ) අත්තිකාරම් 'බී' ගිණුම සම්බන්ධයෙන් පසුගිය වසර 04 ක කාලය තුළ විසර්ජන පනතින් බලය දෙන ලද හර ශේෂයේ උපරිම සීමාව හා තථ්‍ය සීමාව අතර ද, වියදමේ උපරිම සීමාව හා තථ්‍ය සීමාව අතර ද විශාල පරතරයක් පැවති අතර එය ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 82 ඉක්ම වූ අගයක් විය.

සීමා සංශෝධනය කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.

ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය සහ අභියාචනාධිකරණයන්හි ගරු විනිසුරුතුමන්ලා 23ක් සිටින අතර එම විනිසුරුතුමන්ලාහට ඉල්ලුම් කිරීම මත ණය ලබාදේ. එලෙස ඉල්ලුම් කලහොත් ණය ලබාදීම සඳහා ඉල්ලුම් කලහැකි මුදල සලකා බලා වර්ෂයේ උපරිම වියදම් සීමාව තීරණය කර ඇත. ඒ අනුව උපරිම හර ශේෂ සීමාව තීරණය කර ඇත.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 බැංකු ගිණුම මෙහෙයවීම

විගණන නිරීක්ෂණය	නිර්දේශය	ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම
<p>මුදල් රෙගුලාසි 387 පරිදි කිසිම ආණ්ඩුවේ බැංකු ගිණුමකින් අයිරා ගැනීම තහනම් වුවද සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 20 හා 23 දින වලදී වැය ශීර්ෂයේ බැංකු ජංගම ගිණුමේ පිලිවෙලින් රු.3,757,495 ක හා රු.4,901,237 ක අයිරාවක් පැවති අතර ඒ වෙනුවෙන් දෙසැම්බර් 31 දිනට අයිරා පොලිය ලෙස බැංකුව විසින් රු.8,029 ක් අයකර තිබුණි. නැවත 2019 දෙසැම්බර් මස 31 දිනට ද බැංකු ශේෂය රු.5,029 ක අයිරාවක් බවට පත්ව තිබුණි</p>	<p>මුදල් රෙගුලාසි 387 ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතු වීම.</p>	<p>ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ රෙජිස්ට්‍රාර් ශීර්ෂ අංක 234 යටතේ ගිණුම් අංක 0007041537 දරණ ගිණුමට අදාල දෙසැම්බර් මාසයට අයත් වෙනත ගෙවීම සඳහා වූ ස්ලිප් ගොනුව (Slip File) වැරදීමකින් 0007040024 දරන ගිණුම් අංකය යොදා බැංකුව වෙත යවා ඇත. ගිණුම් අංක 0007040024 දරන ගිණුම මගින් දෙසැම්බර් මස වැටුප් ගෙවීම නිසා බැංකු අයිරාවක් ඇති වූ අතර එම ගෙවීම වැඩි කල ඊලඟ දිනයේදීම නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන ලදී. තවද අයිරා පොලිය සම්බන්ධ ගිණුම් කටයුතු ජනවාරි පලමු සතිය වන විට අවසන් කර ඇත.</p>